

Kunnskapsdepartement

E- post: postmottak@kd.dep.no

Vår ref.
07/1700-3-HW

Deres ref.
200704838

Dato:
10.12.2007

HØRING- FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN OG PRIVATSKOLELOVEN

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til høringsbrev av 12.oktober 2007 med forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven. Frist for høringssvar er 10. desember 2007.

Likestillings- og diskrimineringsombudet vil kommentere noen av punktene i høringssaken. Det gjelder for det første punkt 2 om innføring av rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978, punkt 3 om forslag til endring av lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning og punkt 4 om innføring av rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring.

Ombudet har ingen kommentarer til punkt 5 om utvidelse av mandatet til foreldreutvalget i grunnskolen (FUG) og punkt 7 om forslag om å innføre en plikt til ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomskoler og kombinerte skoler.

1. Innføring av rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978

Ombudet er positive til at regjeringen ønsker å utvide tilbudet om videregående opplæring. Departementet antar at ordningen vil omfatte mellom 800- 1000 flere nye personer i videregående opplæring hvert år. Dette må sies å være en beskjeden investering i det som vil kunne bli kvalifisert arbeidskraft.

Ordningen vil gjøre det enklere for personer som tidligere i livet har valgt bort videregående opplæring etter grunnskolen, men som får sitt utdanningsløp endret på grunn av ulykker med påfølgende funksjonsnedsettelse, i å lykkes

med nødvendig omskolering. Det vil også kunne gi en nødvendig fleksibilitet for unge voksne innvandrere som sliter med tilpassing til nytt land, integrering og traumer. Disse vil med et slikt tilbud kunne få økt sin reelle mulighet for å fullføre et utdanningsløp.

2. Endring av lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning

Ombudet har ingen kommentarer til den delen av forslaget som omhandler innarbeiding av lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringsloven kapittel 5 om spesialundervisning

Forslaget til endring av opplæringsloven § 5-3 som innebærer at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning etter enkeltvedtak, uten at det først foreligger en grundig sakkyndig vurdering, er ombudet mer kritisk til.

Hensynet til skolens disponering av PP- tjenestens samlede ressurser, kan ikke forsvare en svekkelse av kravet til en forsvarlig vurdering og gjennomgang av den enkelte elevs undervisningsbehov. Et systemrettet arbeid vil til en viss grad ivareta elever med særskilte behov. For å sikre reell likebehandling må det etter ombudets vurdering imidlertid foretas en skikkelig vurdering på individnivå.

Ombudet begrunner dette i at et vedtak om spesialundervisning vil være inngripende og føre til endringer i undervisningstilbudet for den det gjelder. Et vedtak om spesialundervisning vil også kunne få stor betydning for den enkelte elev. Kravet om en spesialistvurdering av elevens individuelle behov er derfor nødvendig for å sikre en reell likebehandling av elever med særskilte behov.

Ombudet frykter at en oppmyking av reglene som foreslått vil gjøre det lettere for skolen å ta elever som ikke har behov for spesialundervisning ut av det ordinære undervisningstilbudet. Det vil kunne bidra til en uheldig stigmatisering og ekskludering av disse elevene fra det ordinære elevmiljøet. I tillegg vil det være sjanser for at elever med særskilte behov som feks ikke er et problem for klassemiljøet, blir nektet det tilbudet de har krav på.

3. Innføring av rett til særskilt språkopplæring for minoritets- språklige elever i videregående opplæring

Ombudet er positiv til endringen. Den markerer minoritetsspråklige elevers rett til språkopplæring også i videregående opplæring.

Ombudet vil samtidig understreke at det ikke bare vil være nyankomne flyktninger og personer som nesten helt mangler norskkunnskaper som bør ha

en slik anledning til en språklig tilrettelegging av undervisningstilbudet. Også elever som tidligere skulle ha hatt slik opplæring, bør kunne vurderes etter ordningen.

Ombudet vil samtidig oppfordre til at det i forslaget presiseres at morsmålsopplæringen kun kan legges til annen skole enn den eleven har sin tilknytning til, dersom det ikke har latt seg gjøre å gi et slik tilbud ved skolen.

Ombudet har forståelse for at det på grunn av begrensede tilgjengelige ressurser kan være vanskelig å etablere et adekvat tilbud lokalt. Ombudet fremhever og vektlegger samtidig betydningen av integreringshensynet. Ombudet utelukker ikke at det f. eks ved språklig tilrettelegging av undervisningstilbudet i grunnskolen har utviklet seg en uheldig praksis, ved at enkelte skoler ikke lenger forsøker å gi et tilbud lokalt. Dette kan medføre at elevene som trenger tilrettelegging sendes til et godt etablert sentralt tilbud i egne oppsamlingsklasser. Etter ombudets oppfatning er dette et dårligere tilbud, og svært uheldig for elevens tilknytning, integrering og faglige utvikling.

4. Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

Ombudet støtter forslaget. Det må sikres en rett til lese og kommunikasjonsopplæring som er funksjonell ut fra den enkeltes forutsetninger.

Også her som for minoritetsspråklige elever er ombudet kritisk til at det skal være opp til kommunen om tilbudet gis et annet sted enn det eleven har sin tilknytning til. Det vises her til det som er sagt under punkt 3 om dette.

Ragnar Lie
Seniorrådgiver

Heidi Wyller
Rådgiver